

Od 2013 roku wzrasta do 0,4 proc. wysokość rezerwy tworzonej w ramach części oświatowej subwencji ogólnej. Oznacza to, że do podziału będzie nieco ponad 158 milionów złotych. Już za dwa dni poznamy ostateczne kryteria podziału tych pieniędzy.

Podczas najbliższego posiedzenia Zespołu Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego przyjęte mają zostać kryteria rozdysponowania w roku 2013 rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Łączna kwota części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich kategorii samorządów terytorialnych, zaplanowana w budżecie państwa wynosi w bieżącym roku dokładnie 39 509 195 tys. zł. Z tej kwoty wydzielona zostanie rezerwa w wysokości 0,4 proc. W poprzednim roku odpis na tę rezerwę wynosił 0,25 proc., ale posłowie znowelizowali ustawę o dochodach jst i podnieśli go 0,15 proc. To była propozycja kompromisowa pomiędzy powrotem do poziomu 0,6 proc. a likwidacją tej rezerwy w ogóle.

Na co będą mogły być przeznaczone te środki?

Ministerstwo Edukacji Narodowej zaproponowało kryteria podziału rezerwy. Część spośród nich jest kontynuacją wcześniejszych zasad, ale są też nowe propozycje.

Nie ulega też wątpliwości, że dyskusja nad tymi kryteriami może być burzliwa, bowiem:

- niestety wciąż wręcz preferuje się samorzady, które nie ubezpieczają obiektów szkolnych,
- w 6 spośród 8 proponowanych kryteriów, podtrzymywana jest zasada, nie dopuszcza się możliwości skorzystania z środków rezerwy samorządów nie wydających całości subwencji oświatowej na działania bieżące (mimo, że łącznie z nakładami majątkowymi przekraczają wysokość subwencji),
- kryteria dofinansowania remontów bieżących mających na celu dostosowanie pomieszczeń do potrzeb dzieci 6-letnich uczących się w I klasie szkoły podstawowej różnicują znacząco samorzady wiejskie i miejskie,
- kryterium 8 pt. „Inne zadania o jednorazowym charakterze, nie uwzględnione w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2013” jest zbyt ogólne, pozwala na przyznanie środków niemal w każdej sytuacji,
- kwestia drobniejszej rangi, bardziej natury technicznej niż merytorycznej. Warunek przyznawania środków na odprawy dla zwalnianych nauczycieli, po wyłączeniu z liczby etatów tych dotyczących osób przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych, może spowodować wykluczenie z dofinansowania tych samorządów, które rzeczywiście zmniejszą zatrudnienie. Przykład: 2012 rok - zatrudnienie w szkole 50 etatów, w tym 5 dotyczy osób przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych; rok 2013 – zatrudnienie 48 etatów, w tym 2 dotyczących osób przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych. Stosując wskaźnik proponowany przez resort – pomiędzy rokiem 2012 a 2013 wzrosło zatrudnienie z 45 do 46 etatów i środków z rezerwy samorząd nie otrzyma!

Poniżej krótka charakterystyka kryteriów proponowanych przez resort edukacji.

1. Korekty kwot części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2013 z tytułu błędów statystycznych:

- popełnionych przez kuratoria oświaty przy agregowaniu danych systemu informacji oświatowej,

- o powstałych w Ministerstwie Edukacji Narodowej przy agregowaniu oraz weryfikowaniu danych zgromadzonych w systemie informacji oświatowej.

Termin składania wniosków - do dnia 10 maja 2013 r.

2. Dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w związku ze zwiększeniem łącznej liczby uczniów (wychowanków) w szkołach i placówkach prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2013 r.

Terminy składania wniosków: do dnia 28 czerwca 2013 r. (dotyczy wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych w I półroczu roku budżetowego 2013) oraz do dnia 17 października 2013 r. (dotyczy wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych od 1 września 2013 r.).

3. Pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w przypadkach losowych, pod warunkiem, że:

- o zdarzenie losowe miało miejsce w roku bieżącym,
- o jednostka samorządu terytorialnego nie korzystała z pomocy na to samo zadanie w roku ubiegłym (jako to samo zadanie należy rozumieć identyczne - jak te objęte dofinansowaniem w roku 2013 - szkody w tym samym obiekcie oświatowym, spowodowane przez to samo zdarzenie losowe, które wystąpiło w tym samym czasie),
- o jednostka samorządu terytorialnego zaplanowała środki własne w § 4270 w odpowiednim rozdziale klasyfikacji budżetowej w wysokości nie niższej niż różnica pomiędzy połową wartości kosztorysowej remontu, a kwotą uzyskanego odszkodowania. Jeżeli kwota odszkodowania jest równa lub wyższa od połowy wartości kosztorysowej remontu to jednostka samorządu terytorialnego nie ma obowiązku zaplanowania środków własnych na wykonanie remontu. Jednostki samorządu terytorialnego, których obiekty, podlegające uszkodzeniu i były ubezpieczone od tych zdarzeń mogą również wystąpić z wnioskami przed zakończeniem procedury odszkodowawczej i ustaleniem kwoty odszkodowania, ale wówczas zobowiązane są do zaplanowania środków własnych w wysokości nie niższej niż połowa wartości kosztorysowej remontu.

W przypadku obiektów oświatowych, które były ubezpieczone jednostka samorządu terytorialnego może wystąpić z wnioskiem po zakończeniu procedury odszkodowawczej i ustaleniu kwoty odszkodowania (**w tej części opisu kryterium resort proponuje sprzeczne zasady: raz dopuszczając zgłoszenie wniosku o środki z rezerwy przed zakończeniem procedury odszkodowawczej, za drugim razem natomiast wykluczając tę możliwość!**).

Jednostki samorządu terytorialnego, które zaangażowały środki własne w § 4270 w wysokości nie wyższej niż połowa wartości kosztorysowej remontu (lub nie zaplanowały tych środków gdyż kwota odszkodowania była równa lub wyższa od połowy wartości kosztorysowej remontu) mogą ubiegać się o dofinansowanie w kwocie nie wyższej niż połowa wartości kosztorysowej remontu. Natomiast jednostki samorządu terytorialnego, które zaangażowały środki własne w § 4270 w wysokości wyższej niż połowa wartości kosztorysowej remontu mogą ubiegać się o dofinansowanie w kwocie nie wyższej niż różnica pomiędzy wartością kosztorysową remontu a zaangażowanymi środkami

własnymi.

Zniszczenia (szkody) wywołane zdarzeniem losowym powinny być potwierdzone kopią dokumentu (protokół, decyzja lub nakaz) wydanego przez państwowe organy nadzoru (inspekcje, straże) lub protokołu komisji powołanej przez wojewodę do zweryfikowania szacunków strat powstałych w wyniku klęski żywiołowej po terminie wystąpienia zdarzenia losowego potwierdzającego zniszczenia wywołane zdarzeniem losowym.

W przypadku tego kryterium, wnioski będą rozpatrywane sukcesywnie. Terminy składania wniosków: do dnia 29 kwietnia 2013 r. (dotyczy zdarzeń losowych, które miały miejsce w I kwartale 2013 r.), do dnia 9 września 2013 r. (dotyczy zdarzeń losowych, które miały miejsce w okresie od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2013 r.), do dnia 28 października 2013 r. (dotyczy zdarzeń losowych, które miały miejsce we wrześniu i październiku 2013 r.).

4. Dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla nauczycieli zwalnianych w trybie art. 20 Karty Nauczyciela a także nauczycieli przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

Dofinansowanie przysługuje JST, które zobowiązane są do wypłacenia odpraw nauczycielom:

- zwalnianym w wyniku całkowitej likwidacji szkoły (placówki), częściowej likwidacji szkoły (placówki) albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć,
- przechodzącym na emeryturę na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

Dofinansowanie nie przysługuje JST, w przypadku wzrostu w roku 2013 (wg stanu na dzień 30 września 2013 r. i dzień 10 października 2013 r.) liczby etatów nauczycieli w stosunku do roku ubiegłego (wg stanu na dzień 30 września 2012 r. i dzień 10 października 2012 r.). Przez liczbę etatów rozumie się liczbę nauczycieli zatrudnionych - w szkołach i placówkach uwzględnianych przy podziale części oświatowej subwencji ogólnej - na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.) w pełnym i niepełnym wymiarze zajęć (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć), z wyłączeniem liczby nauczycieli na urlopach wychowawczych i urlopach bezpłatnych, ustaloną na podstawie danych systemu informacji oświatowej. Podstawą do ustalenia, że danej JST przysługuje dofinansowanie będzie ujęte we wniosku oświadczenie o nie zwiększeniu się liczby etatów nauczycieli w roku 2013 w stosunku do roku 2012. Oświadczenia te będą mogły być weryfikowane z danymi wykazanymi w systemie informacji oświatowej.

Nieprzekraczalny termin składania wniosków – do dnia 18 października 2013 r.

5. Dofinansowanie JST w zakresie wyposażenia w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne oddanych do użytku w pierwszych trzech kwartałach 2013 r.:

- pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych obiektach szkół i placówek oświatowych lub w obiektach pozyskanych w wyniku umów najmu lub użyczenia,
- nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku modernizacji lub adaptacji

pomieszczeń niewykorzystywanych na cele dydaktyczne.

Dofinansowanie obejmuje wyłącznie wydatki na zakup sprzętu szkolnego i pomocy dydaktycznych, które nie są klasyfikowane jako wydatki majątkowe.

Terminy składania wniosków: do dnia 29 kwietnia 2013 r. (dotyczy obiektów oddanych w pierwszym kwartale 2013 r.), do dnia 30 września 2013 r. (dotyczy obiektów oddanych do użytku w drugim i trzecim kwartale 2013 r.).

6. Dofinansowanie remontów bieżących mających na celu dostosowanie pomieszczeń do potrzeb dzieci 6-letnich uczących się w I klasie szkoły podstawowej.

O dofinansowanie remontów bieżących mogą ubiegać się wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego, które:

- zaplanowały przeprowadzenie remontów bieżących w 2013 r.,
- **udokumentują konieczność wykonania remontów w obiektach oświatowych aktualnymi (tj. z terminem wykonania remontu nie wcześniejszym niż data złożenia wniosku) decyzjami lub nakazami organów nadzoru – państwowych inspekcji lub straży,**
- zaplanowały w § 4270 w odpowiednim rozdziale klasyfikacji budżetowej środki własne w wysokości co najmniej 50 % wartości kosztorysowej remontu.

Maksymalna liczba obiektów oświatowych, które jednostki samorządu terytorialnego mogą uwzględnić w składanych wnioskach ustalana jest na podstawie wielkości zadań edukacyjnych, mierzonych liczbą uczniów przyjętych do kalkulacji ostatecznych kwot części oświatowej subwencji ogólnej na 2013 r. dla danej JST, wg następującej zasady:

- jednostki samorządu terytorialnego z liczbą uczniów poniżej 1 tys. mogą ubiegać się o dofinansowanie remontu w 2 obiektach oświatowych,
- jednostki samorządu terytorialnego z liczbą uczniów mieszczącą się w przedziale od 1 tys. do 5 tys. mogą ubiegać się o dofinansowanie remontu w nie więcej niż 3 obiektach oświatowych, jednostki samorządu terytorialnego z liczbą uczniów powyżej 5 tys. mogą ubiegać się o dofinansowanie remontu w nie więcej niż 4 obiektach oświatowych.

W przypadku miast na prawach powiatu powyższa zasada stosowana jest odrębnie w odniesieniu do części gminnej oraz części powiatowej.

Nieprzekraczalny termin składania wniosków – do dnia 17 maja 2013 r.

7. Dofinansowanie remontów bieżących mających na celu likwidację barier architektonicznych w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych.

W ramach tego kryterium JST mogą ubiegać się o dofinansowanie prac remontowych likwidujących utrudnienia występujące w budynkach szkół i placówek oświatowych uwzględnianych przy podziale części oświatowej subwencji ogólnej, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Dofinansowanie nie obejmuje refundacji wydatków poniesionych przez JST na remonty już wykonane.

Terminy składania wniosków: do dnia 30 kwietnia 2013 r. oraz do 28 października 2013 r.

8. Inne zadania o jednorazowym charakterze, nie uwzględnione w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2013, pozytywnie zaopiniowane przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (z wyłączeniem m. in. zadań ujętych w ramach kryteriów 1- 7 oraz zadań o charakterze inwestycyjnym, urlopów dla poratowania zdrowia, dofinansowania wydatków związanych z nauczaniem indywidualnym, realizacją podwyżek wynagrodzeń oraz skutkami awansu zawodowego nauczycieli).

Nieprzekraczalny termin składania wniosków – do dnia 16 września 2013 r.

W odniesieniu do kryterium 2,4,5,6,7,8 dofinansowanie z 0,4 % rezerwy będzie przysługiwało tylko tym jednostkom samorządu terytorialnego, w budżetach których w roku 2012 wykonanie wydatków bieżących na zadania oświatowe (wydatki bieżące klasyfikowane w dz. 801 i 854 z wyłączeniem rozdz. 80103, 80104, 80106, 80113) było nie niższe, niż przekazana w 2012 r. z budżetu państwa dla danej JST kwota części oświatowej subwencji ogólnej i dotacji na zadania bieżące z zakresu oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej (z wyłączeniem dotacji klasyfikowanych w rozdz. 80103, 80104, 80106, 80113).

Ten ostatni warunek wzbudza od lat wiele kontrowersji, eliminując (niesłusznie!) z możliwości korzystania z rezerwy samorządy inwestujące często ogromne środki w infrastrukturę oświatową.

Co masz z tego drogi samorządowcu, jeśli nie miałym wysiłkiem zrestrukturyzowałeś oświatę na swoim terenie oraz wydałeś na inwestycje oświatowe nawet drugie tyle ile otrzymujesz subwencji?

Otóż z tego tytułu zostaniesz... ukarany odcięciem od środków z rezerwy oświatowej (*nomen omen* tworzonej jako odpis od przysługującej ci kwoty).

Specyficzna to metoda motywowania do odważnych zmian!

Czy jeszcze się Państwo dziwicie, że wielu decydentów samorządowych, którzy uporządkowali oświatę na swoim terenie domaga się likwidacji rezerwy oświatowej?

Marek Wójcik